

Definisjon av AMS

For det første må vi få på plass hva definisjonen av Avanserte måle- og styringssystemer (AMS) er for noe. Det er tydelig at det er ett av de vanskeligste ordene å forstå blant deler av befolkningen de siste årene. For det andre er ikke AMS ensbetydende med en smartmåler (en enhet som består av en måleenhet og en kommunikasjonsenhet). Det er ikke noe som heter AMS-måler. Hva skal den da måle? AMS? Dette er ett oppfunnet ord for å beskrive en smartmåler påkrevd av innføringen av AMS.

Når selv NVE roter med dette forstår man også at dette kan være vanskelig for mannen/-kvinnen i gata når de skal ta stilling til dette. NVE klarer nå, veldig skjult på sine nettsider, å definere det riktig, så vi er på god vei, hvor de skriver at en smartmåler er en del av AMS. Men det er ikke lett å finne informasjon om dette, så det vel derfor de fleste går i fella, inkl. nettselskapene, advokater og journalister som skriver om dette. Det ligger i selve navnet hva det er for noe. Avanserte måle- og styringssystemer, består av hva navnet sier, Avanserte måle- og styringssystemer.

En opplysende definisjon av det er skrevet i en Masteroppgave¹ av Sverre Andreas Larsen ved Universitetet i Agder, våren 2011. Her skriver han følgende i kapittel 1.5 Presisering av begreper:

AMS: Avanserte måle- og styringssystemer. Dette omfatter all maskinvare og programvare som trengs for å lese, og regulere smartmålere og annen maskinvare, direkte eller indirekte, tilknyttet disse i et strømnnett. Dette omtales i teksten som AMS og AMS-systemet. Det vil typisk bestå av smartmålere, konsentrator, sentralsystem og nettselskapets eget datasystem som styrer AMS-nettverket via Sentralsystemet. (Se Figur 1-2). AMS skal hente måledata fra smartmålerne og samtidig overvåke systemet. En del av overvåkingen skal være automatisk, slik at feil blir korrigert i sann tid av systemet. Alle målinger, alarmer og hendelser blir rapportert til nettselskapets datasystem via sentralsystemet.

Dette blir også bekreftet av SINTEF i form av en skisse i kapittel 2, i en rapport² som er laget på oppdrag fra NVE.

Hvilken del av AMS er det avregningsforskriften § 4-1 pålegger nettselskapet å installere i alle målepunkter? Til å være ett påbud er det ikke akkurat særlig spesifisert. For det hverken inkluderer noe spesifikt, eller ekskluderer noe. Og for å sette det helt på spissen; med tanke på hva AMS faktisk inneholder, burde § 4-1 b automatisk bli utløst for alle målepunkter.

En interessant høringskommentar om AMS fra Vokks Nett angående endring i forskrifter - høring 03-2020 sak 202005210.

At RME omtaler dem som AMS målere når de ikke er i stand til å oppfylle RME sine funksjonskrav til AMS, tyder på at RME ikke klarer å forholde seg ryddig til sine egne begrep.

Det er ikke kapslingen som gjør måleren til AMS, det er innmaten!

Høringssvar fra Justervesenet ref. 202004128 av 13. august 2020.

Vedrørende definisjonen av AMS-måler.

Vi har følgende kommentarer til denne:

3) Det fremheves i høringsnotatet at RME har valgt å definere AMS ut fra en teknisk innfallsvinkel. AMS beskrives som et system som blant annet inneholder en elektrisitetmåler. I høringsnotatet vises til definisjonen av elektrisitetmåler i forskrift om krav til elektrisitetmålere. For å klargjøre forholdet mellom AMS som system (som sammen med annet omfatter en elektrisitetmåler) og selve elektrisitetmåleren, mener vi det ville være hensiktsmessig at denne henvisningen også fremgår i forbindelse med definisjonen av AMS i avregningsforskriften. Dette vil etter vår mening klargjøre forholdet mellom de to forskriftene og gjøre sammenhengen enklere å forstå.

Etter høringssvaret fra Justervesenet, har RME presisert en definisjon i avregningsforskriften § 1-3. Definisjon³ tredje ledd av AMS - Avanserte måle- og styringssystem gjeldende fra 1.7.2021:

Avanserte måle- og styringssystemer (AMS): Toveis informasjons- og kommunikasjonssystem fra og med elektrisitetmålere som danner grunnlag for avregning av utveksling, innmating og uttak, til og med sentralsystemet hos nettselskapet eller nettselskapets leverandør.

¹ Masteroppgave Avanserte Måle- og Styringssystem (AMS) <https://uia.brage.unit.no/uia-xmlui/handle/11250/137527>

² Rapport nr 44-2017 Evaluering av NVEs veileder til sikkerhet i AMS

³ Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 1-3. Definisjon³ <https://lovdata.no/forskrift/1999-03-11-301/§1-3>

Krav om installasjon

Energi Norges standard avtale for nettleie og vilkår for tilknytning⁴, heretter kalt «nettleieavtalen», § 5-1 sier at nettselskapet bestemmer type måleutstyr, eier måleutstyret og har ansvaret for installasjon, drift og kontroll av dette. Jeg har notert meg at det er enkelte som ikke vil ha måler med kommunikasjonsenhet og ikke vil slippe nettselskapet inn til å bytte måleren.

Dette er i grunnen problemfritt slik jeg ser det, med tanke på det neste jeg nå skal legge frem.

Nettleieavtalen ble laget i en tid før smartmålere ble ett hett tema for husholdninger, og ikke oppdatert siden 2007. Det bringer frem noen interessante problemstillinger. En smartmåler består nemlig av 2 ting, en måleenhet og en kommunikasjonsenhet. Pga avtalens alder er sistnevnte ikke ett tema i den. Men avregningsforskriften § 4-1 pålegger nettselskapet allikevel å installere «AMS» (hva nå enn forskriften mener dette skal inkludere) på alle målepunkter. Men forskriften setter ikke krav om hvilken type kommunikasjonsenhet det skal være, og NVE legger seg ikke opp i hvilken type kommunikasjonsenhet nettselskapet velger.

Kamstrup skriver på sine nettsider⁵:

«Som en avansert smartmåler kan OMNIPOWER enfaset strømmåler utstyres med et bredt spekter av kommunikasjonsmodulen»

Underforstått med at dette i utgangspunktet er en strømmåler, og blir en smartmåler når kommunikasjonsenhet blir montert i tillegg.

Forståelsen av nettleieavtalen blir bekreftet i en dom fra tingretten i Kristiansand⁶ fra i høsten 2018 da et nettselskap gikk til sak mot en av kundene for å få en midlertidig forføyning for å få komme inn til han for å få byttet måleren innen 1.1.2019. Retten aksepterte at det foreligger en forskrift som gir nettselskapet rettslig plikt til å installere smartmåleren. Men retten pekte på at nettleieavtalen ikke inneholdt et avtalevilkår som gjelder kundens plikt til å bytte til «AMS-måler». Nettselskapet må derfor skaffe seg en ordinær dom for dette kravet, og deretter eventuelt begjære den dommen tvangfullbyrdet. Retten forstår m.a.o. forskjellen på en strømmåler og en smartmåler.

Vær oppmerksom på følgende:

Nettselskapene har presentert en oppdatert standard nettleieavtale med nye vilkår gjeldene fra 1.1.2021. Avtalen er ugyldig. Det pussige er at Elvia, Norges største nettselskap benytter fortsatt avtalen fra 2007 (den som fortsatt gjelder).

For at en avtale skal være gyldig, må det være et aktivt samtykke.

Viser til Markedsføringsloven § 22.Urimelige avtalevilkår⁷. Ved vesentlige endringer i vilkårene kreves det uttrykkelig aksept fra kunden for at avtalen skal fortsette å løpe.

Forbrukertilsynet kommentar⁸: Det følger av bestemmelsen § 22 at:

«Vilkår som nyttes eller tilsiktes nyttet i næringsvirksomhet overfor forbrukere kan forbys når de finnes urimelige overfor forbrukere, og det finnes et forbud tilsies av allmenne hensyn Ved rimelighetsvurderingen skal det legges vekt på hensynet til balanse mellom partenes rettigheter og plikter og på hensynet til klarhet i kontraktsforhold.»

Forbrukertilsynet forklarer at forbrukernes viktigste vern - ved urimelige vilkår - vil være gjennom Markedsføringsloven § 22. Brudd på Markedsføringsloven er - forså vidt - Forbrukertilsynets område, men det vil variere etter type brudd, og i gitte tilfeller, så vil noen saker da sortere under RME sitt Særtilsyn.

Reguleringsmyndigheten i NVE (RME) har ikke godkjent de nye vilkårene i nettleieavtalen.

<https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/regulering/nettvirksomhet/nettilknytning/vilkar-for-tilknytning-til-og-bruk-av-nettet/>

Personvernforordningen Artikkel 7.Vilkår for samtykke

<https://lovdata.no/lov/2018-06-15-38/gdpr/a7>

⁴ Standard avtale for nettleie og vilkår for tilknytning fra 2007

https://www.nve.no/Media/3122/nett_tilknytning_standardavtalene lesefilgang.pdf

⁵ <https://www.kamstrup.com/no-no/individuell-maaling/eiendomsforvaltning/stroemmaalere>

⁶ Kjennelse Kristiansand Tingrett av 17.09.2018, sak nr: 18-124406TVI-KISA/06 <https://ams.monster/dom/Kristiansand-tingrett-17.09.2018-uthevet.pdf>

⁷ Markedsføringsloven § 22.Urimelige avtalevilkår <https://lovdata.no/lov/2009-01-09-2/§22>

⁸ https://www.forbrukertilsynet.no/wp-content/uploads/2021/03/Varsel-om-prisendringer-markedsforingsloven-%C2%A7-22_sladdet-1.pdf